

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 753

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 18 august 2023

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 99 din 16 martie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 192 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice	2–3
Decizia nr. 154 din 30 martie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28—30 și 41 ¹ din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, ale Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții și pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor și a Ordonanței Guvernului nr. 64/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale art. 92 alin. (7) din capitolul II — <i>Reglementări specifice personalului din instituțiile publice de apărare, ordine publică și siguranță națională</i> al anexei nr. VII — <i>Familia ocupațională de funcții bugetare „Apărare, Ordine Publică și Siguranță Națională”</i> la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, ale art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI — <i>Familia ocupațională de funcții bugetare „Apărare, Ordine Publică și Securitate Națională”</i> la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice și ale art. 4 din Legea dialogului social nr. 62/2011	4–8
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
726. — Hotărâre privind stabilirea unor măsuri pentru organizarea de către Muzeul Național de Istorie a României a expoziției „Dacia. Ultima frontieră a Romanității” la Roma	8
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 11 din 19 iunie 2023 (Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii)	9–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 99**

din 16 martie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 192 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Raluca-Alexandra Buterez-Fășie	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 192 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, excepție ridicată de Ludovic Manyur în Dosarul nr. 1.814/105/2022 al Tribunalului Prahova — Secția I civilă. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.916D/2022.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, întrucât textul de lege criticat nu se aplică situației în care se află autorul, textul fiind aplicabil doar în trei cazuri, respectiv pensia pentru limită de vârstă, de invaliditate și de urmaș, iar în cazul de față autorul excepției solicită deschiderea dreptului la pensie anticipată în condițiile art. 65 din Legea nr. 263/2010. Prin urmare, autorul excepției solicită o completare a textului de lege criticat, ceea ce excedează competenței Curții Constituționale, excepția de neconstituționalitate fiind inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Sentința civilă nr. 1.772 din 13 iulie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 1.814/105/2022, **Tribunalul Prahova — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 192 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Ludovic Manyur cu prilejul soluționării contestației formulate de autorul excepției la decizia de respingere a solicitării de acordare a dreptului de pensionare anticipată parțială.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorul acesteia susține că textul criticat este neconstituțional, întrucât creează o discriminare între acesta, care nu poate să își valorifice perioada lucrată în cadrul Ministerului Afacerilor Interne pentru a beneficia de dreptul de pensionare anticipată parțială, și alte persoane care au lucrat o perioadă, fără ca acest interval de timp să fie considerat perioadă asimilată în accepțiunea legii, și care pot valorifica această din urmă perioadă pentru a obține dreptul la pensie. În mod concret, autorul excepției este nemulțumit de faptul că legiuitorul nu a avut în vedere la calculul stagiului de cotizare necesar obținerii dreptului de pensionare anticipată parțială și stagiile de cotizare efectuate în alte sisteme de asigurări sociale neintegrate în sistemul public.

6. **Tribunalul Prahova — Secția I civilă** apreciază că dispoziția legală criticată este constituțională, întrucât natura dreptului la pensie garantat de art. 47 alin. (2) din Constituție

impune o marjă de apreciere semnificativă a statului în configurarea acestuia. Cu referire la critica potrivit căreia sunt discriminați pensionarii aflați în situația autorului excepției și care nu pot beneficia de pensie anticipată parțială, nefiind recunoscut stagiul de cotizare dintr-un sistem de asigurare integrat — al Ministerului Afacerilor Interne —, instanța de judecată reține că această dispoziție legală este expresia voinței legiuitorului care a înțeles să configureze diferit condițiile acordării acestui tip de pensie, însă aceste condiții se aplică în mod egal tuturor beneficiarilor aflați în situația autorului.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 192 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 852 din 20 decembrie 2010. Textul criticat are următorul conținut: *„Între sistemul public de pensii și sistemele proprii de asigurări sociale neintegrate acestuia se recunosc reciproc stagiile de cotizare, respectiv vechimea în muncă sau vechimea în serviciu, în vederea deschiderii drepturilor la pensie pentru limită de vârstă, de invaliditate și de urmaș.”*

11. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi.

12. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că dispoziția criticată nu este una nouă, fiind preluată de legiuitor din vechea reglementare, Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, abrogată odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 263/2010. Potrivit art. 194 alin. (1) din Legea nr. 19/2000, așa cum a fost acesta modificat prin Legea nr. 338/2002 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2001 pentru modificarea și completarea Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale: *„Între sistemul public și celelalte sisteme proprii de asigurări sociale, neintegrate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, inclusiv sistemul pensiilor militare, se recunosc reciproc stagiile de cotizare, respectiv vechimea în muncă sau vechimea în serviciu, în vederea deschiderii drepturilor la pensie pentru limită de vârstă, de invaliditate și de urmaș, precum și a altor drepturi de asigurări sociale prevăzute de prezenta lege.”*

13. Analizând conformitatea prevederilor art. 194 alin. (1) din Legea nr. 19/2000 cu Legea fundamentală, prin Decizia nr. 683 din 12 iunie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României,

Partea I, nr. 559 din 24 iulie 2008, Curtea a reținut că prin art. 50 din Legea nr. 19/2000 a fost reglementat dreptul la pensie anticipată, drept care, privit în ansamblul reglementării sistemului public de pensii, are un caracter de excepție, incluzând reguli speciale potrivit cărora pot fi pensionate și persoanele care nu au împlinit vârsta standard de pensionare, dar au realizat și au depășit stagiul complet de cotizare, reducerea vârstei operând în raport cu perioada de depășire a stagiului complet de cotizare. Situația deosebită a persoanelor care solicită acordarea pensiei anticipate a îndreptățit legiuitorul să stabilească pentru acestea anumite condiții și criterii derogatorii, cum sunt și cele referitoare la includerea în stagiul de cotizare a perioadelor asimilate ori a celor care constituie vechime în muncă ori în funcție în alte sisteme de asigurări sociale. Astfel, tratamentul juridic diferențiat instituit este justificat de situația diferită în care se găsesc persoanele care nu îndeplinesc condițiile prevăzute de lege cu privire la stagiul de cotizare în cadrul sistemului public de pensii în raport cu cele care îndeplinesc aceste condiții. În același timp, Curtea a constatat că textul de lege criticat nu creează discriminări ori privilegii în cadrul aceleiași categorii de persoane, respectiv a celor care au cotizat atât în sistemul public de pensii, cât și într-un alt sistem de asigurări sociale.

14. De asemenea, prin Decizia nr. 116 din 24 februarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 228 din 18 martie 2005, și Decizia nr. 461 din 22 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 370 din 15 mai 2008, Curtea a reținut, în esență, că asigurații care nu au stagiul complet de cotizare în sistemul public, dar au realizat stagii de cotizare, respectiv vechime în serviciu în alte sisteme de pensii și asigurări sociale sunt într-o situație diferită față de cei care au realizat stagiul de cotizare complet în sistemul public de pensii și, în consecință, și tratamentul juridic este diferit, fără ca prin aceasta să se instituie vreo discriminare.

15. În cauza de față, Curtea observă că autorul excepției invocă o încălcare a principiului egalității în drepturi, considerând că acesta este defavorizat în raport cu o altă persoană care a lucrat o perioadă, care nu este considerată perioadă asimilată potrivit legii, dar care poate fi valorificată pentru a obține dreptul la pensie anticipată.

16. Analizând această critică, instanța de contencios constituțional constată că autorul și celelalte persoane în raport cu care acesta susține că ar fi discriminat nu se află într-o situație juridică identică sau similară, întrucât autorul excepției dorește să beneficieze de dreptul la pensie anticipată prin recunoașterea vechimii aferente unei perioade lucrate în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care are un sistem propriu de

asigurări sociale, neintegrat în sistemul public. Prin urmare, atât timp cât cele două categorii de persoane nu se află în situații identice sau similare, legiuitorul poate stabili reguli diferențiate pentru fiecare categorie în ceea ce privește dreptul la pensie anticipată. De altfel, prin Decizia nr. 1.154 din 13 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 790 din 8 noiembrie 2011, Curtea Constituțională a stabilit că „discriminarea” presupune a trata diferit, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, persoane aflate în situații similare, o asemenea situație intervenind în cazul în care distincția nu urmărește un scop legitim sau nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

17. În virtutea marjei sale de apreciere în configurarea dreptului la pensie prevăzut de art. 47 alin. (2) din Constituție, legiuitorul a prevăzut un regim juridic diferit pentru acordarea dreptului de pensionare anticipată, drept care are un caracter de excepție față de dreptul la pensie pentru limită de vârstă, iar această opțiune legislativă nu conduce la încălcarea principiului egalității în drepturi.

18. Referitor la critica autorului excepției în sensul că ar fi discriminate persoanele care se află în situația sa și care nu pot beneficia de dreptul la pensie anticipată, nefiind recunoscut stagiul de cotizare realizat într-un alt sistem de asigurări sociale decât cel public, Curtea reține că nici această critică nu este întemeiată, întrucât aceste dispoziții legale se aplică tuturor persoanelor care se află în aceeași situație juridică precum autorul excepției.

19. În ceea ce privește susținerea autorului privind neconstituționalitatea textului criticat din perspectiva faptului că noua reglementare — Legea nr. 127/2019 privind sistemul public de pensii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 563 din 9 iulie 2019, care va intra în vigoare începând cu data de 1 septembrie 2023 — a adoptat o altă soluție legislativă, Curtea, prin Decizia nr. 1.038 din 14 septembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 742 din 5 noiembrie 2010, a stabilit că neconstituționalitatea unui text legal nu se poate pretinde prin simpla comparație dintre reglementarea veche și cea nouă, aceasta din urmă fiind considerată mai puțin favorabilă și declanșând automat un așa-zis conflict de constituționalitate. Această soluție de principiu se regăsește, de exemplu, în Decizia nr. 44 din 24 aprilie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 17 decembrie 1996, sau în Decizia nr. 72 din 5 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 152 din 28 februarie 2008. Așadar, nici această din urmă critică nu poate fi primită.

20. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Ludovic Manyur în Dosarul nr. 1.814/105/2022 al Tribunalului Prahova — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 192 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Prahova — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 16 martie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Pentru magistrat-asistent,

Raluca-Alexandra Buterez-Fășie,

în temeiul art. 426 alin. (4) din Codul de procedură civilă
coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea

și funcționarea Curții Constituționale,

semnează prim-magistrat-asistent,

Benke Károly

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 154

din 30 martie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28—30 și 41¹ din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, ale Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții și pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor și a Ordonanței Guvernului nr. 64/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale art. 92 alin. (7) din capitolul II — *Reglementări specifice personalului din instituțiile publice de apărare, ordine publică și siguranță națională* al anexei nr. VII — *Familia ocupațională de funcții bugetare „Apărare, Ordine Publică și Siguranță Națională”* la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, ale art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI — *Familia ocupațională de funcții bugetare „Apărare, Ordine Publică și Securitate Națională”* la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice și ale art. 4 din Legea dialogului social nr. 62/2011

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Patricia-Marilena Ionea	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28—30 și 41¹ din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, ale Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții și pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor și a Ordonanței Guvernului nr. 64/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale art. 92 alin. (7) din capitolul II al anexei nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice și ale art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice. Excepția a fost ridicată de Dan Băzăvan în Dosarul nr. 6.574/3/2019 al Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 88D/2020.

2. La apelul nominal se prezintă Dan Băzăvan. Lipsesc celelalte părți, față de care procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Președintele Curții dispune să se facă apelul și în dosarele Curții Constituționale nr. 190D/2020, nr. 1.607D/2020, nr. 1.608D/2020 și nr. 2.044D/2020, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a aceluiași dispoziții de lege. Excepțiile

au fost ridicate de Asociația Civică Armat, prin reprezentant Dan Băzăvan, în Dosarul nr. 30.635/301/2019 al Judecătoriei Sectorului 3 București — Secția civilă, precum și de Daniel Berki, de Nicolae-Florin Șteleac și de Ion Gabriel Grosu în dosarele nr. 909/30/2020, nr. 911/30/2020 și nr. 913/30/2020 ale Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal.

4. La apelul nominal se prezintă Dan Băzăvan, în calitate de reprezentant al Asociației Civice Armat. Lipsesc celelalte părți, față de care procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

5. Curtea, având în vedere obiectul excepțiilor de neconstituționalitate, pune în discuție, din oficiu, problema conexării cauzelor. Partea prezentă și reprezentantul Ministerului Public sunt de acord cu conexarea dosarelor. Curtea, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 190D/2020, nr. 1.607D/2020, nr. 1.608D/2020 și nr. 2.044D/2020 la Dosarul nr. 88D/2020, care a fost primul înregistrat.

6. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul domnului Dan Băzăvan, care, referindu-se la art. 28—30 din Legea nr. 80/1995, susține că sunt neconstituționale. În acest sens, arată că militarii au semnat un contract, care este jurământul față de statul român, și redă conținutul acestui jurământ. Este normal ca un cetățean cu drepturi și obligații, așa cum sunt instituite prin Constituție, să poată beneficia de toate drepturile sale. Recunoaște că și-a asumat restrângeri și interdicții, dar, având în vedere situația de fapt din ultimii 20 de ani și restrângerile neconstituționale cu privire la dreptul constituțional la asociere, dreptul de liberă exprimare, dreptul de liberă întrunire, consideră că se încalcă atât Constituția, cât și Declarația Universală a Drepturilor Omului. Arată că, în prezent, este cadru militar în rezervă și, din cauza faptului că și-a exprimat punctul de vedere, Ministerul Apărării Naționale a fost „amendat” de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, autorul excepției fiind determinat să treacă în rezervă. Nu i se pare normal să își riște viața și să nu poată beneficia de drepturile fundamentale, unul dintre acestea fiind chiar dreptul la asociere. Una dintre excepțiile de neconstituționalitate a fost invocată într-o cauză în care a solicitat acordarea personalității juridice Asociației Civice Armat

și, intuind că instanța va respinge această cerere, a ridicat excepția de neconstituționalitate, inclusiv a art. 4 din Legea nr. 62/2011. Se poate observa că nu a beneficiat de o judecată corectă, într-un timp optim și rezonabil. Dacă militarii nu se pot constitui în asociații, dar se pot constitui consilierii juridici, medicii, psihologii, atunci există discriminare. Nu există nicio justificare obiectivă pentru această diferență de tratament. Este adevărat că prin deciziile nr. 818 și nr. 821 din 3 iulie 2008, Curtea Constituțională a statuat că, dacă sunt instituite prin lege anumite instituții, nu înseamnă că avem discriminare. Dar există discriminare, întrucât cadrele militare psihologi, medici, consilieri juridici pot beneficia de dreptul la liberă asociere. Solicită admiterea excepției cu privire la art. 28—30 din Legea nr. 80/1995.

7. Cu privire la Ordonanța Guvernului nr. 8/2008, arată că acest act normativ nu poate institui norme juridice peste Legea-cadru nr. 284/2010 și Legea-cadru nr. 153/2017, dovadă că la 24 decembrie 2018 a trecut în rezervă cu o pensie calculată la data de 31 decembrie 2009, la un VRS de 197,387, actualizat la 217,07 prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 35/2015 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 152/1998 privind înființarea Agenției Naționale pentru Locuințe. Or, prin anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 se instituie, la solda de funcție, un nivel, la gradul său de locotenent-colonel de 5.500 lei brut, ceea ce înseamnă echivalentul salariului minim brut pe economie. Aplicarea acestor norme peste lege, având în vedere că ele au fost deja abrogate, încalcă securitatea juridică, statul de drept, precum și art. 1 alin. (3) și (5) și art. 16 din Constituție.

8. Cu privire la art. 411 din Legea nr. 80/1995, arată că, de vreme ce a încheiat un contract, trebuie să îl ducă la bun sfârșit, având această datorie potrivit art. 54 și 55 din Constituție. Dar și statul român trebuie să îi respecte drepturile și libertățile. Nu este normal ca pentru anumite cadre militare să se încheie un contract pe 8 ani, iar pentru alte cadre militare, pe 4 ani. Este, clar, o discriminare. Arată că, având contracte încheiate pe 4 ani, nu a putut accesa niciodată un credit pe o perioadă mai mare de 4 ani și nu a putut să facă nimic pe o perioadă de 4 ani. Se încalcă securitatea, dreptul său la muncă, inclusiv accesul la o anumită funcție, deoarece discriminările au continuat pe această linie. Solicită admiterea excepției și cu privire la acest articol de lege.

9. În continuare, arată că atât în Legea-cadru nr. 284/2010, cât și în Legea-cadru nr. 153/2017 se instituie principiul transparenței salarizării personalului bugetar. Dispozițiile legale potrivit cărora salarizarea se poate da prin ordine de zi pe unitate nu sunt clare, întrucât nu există o definiție legală a acestor ordine. Totodată, întrucât la aceste ordine nu are acces orice cadru militar, se încalcă art. 41 din Constituție, pentru că militarul nu va putea ști niciodată care va fi salarizarea.

10. Solicită să i se pună la dispoziție notele de ședință și înregistrarea de ședință în ceea ce privește dosarele în care a ridicat excepția de neconstituționalitate.

11. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției, ca neîntemeiată, în ceea ce privește criticile de neconstituționalitate referitoare la discriminare. În acest sens, arată că nu sunt încălcate prevederile constituționale ale art. 16, întrucât situația militarilor nu poate fi asimilată cu situația altor categorii sociale pentru a vorbi despre o aplicare a aceluiași tratament. În ceea ce privește critica raportată la art. 40 din Constituție, arată că aceasta nu se regăsește în excepția cu care instanța de contencios constituțional a fost sesizată și consideră că este o critică nouă

cu privire la care Curtea Constituțională nu poate fi învestită în mod direct în timpul dezbaterilor publice. Prin urmare, solicită respingerea ca inadmisibilă a acestei critici. Referitor la criticile raportate la art. 41 din Constituție, arată că acestea privesc probleme de aplicare a legii, solicitând respingerea lor ca inadmisibile. De asemenea, solicită respingerea, ca inadmisibile, a tuturor celorlalte critici formulate, întrucât nu este motivat prin ce anume se încalcă textele constituționale invocate.

12. Având cuvântul în replică, domnul Dan Băzăvan arată că există discriminare și invocă deciziile Curții Constituționale nr. 20 din 2 februarie 2000, nr. 874 din 25 iunie 2010, nr. 875 din 6 iulie 2010 și nr. 876 din 6 iulie 2010.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

13. Prin Încheierea din 19 decembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 6.574/3/2019, **Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28—30 și 411 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, ale Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții și pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor și a Ordonanței Guvernului nr. 64/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale art. 92 alin. (7) din capitolul II al anexei nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice și ale art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice.** Excepția a fost ridicată de Dan Băzăvan într-o cauză având ca obiect soluționarea unui litigiu privind funcționarii publici.

14. Prin Încheierea din 21 ianuarie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 30.635/301/2019, **Judecătoria Sectorului 3 București — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28—30 din Legea nr. 80/1995 și ale art. 4 din Legea dialogului social nr. 62/2011.** Excepția a fost ridicată de Asociația Civică Armat, prin reprezentant Dan Băzăvan, într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii de acordare a personalității juridice.

15. Prin încheierile din 16 septembrie 2020, pronunțate în dosarele nr. 909/30/2020 și nr. 911/30/2020, **Tribunalul Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28—30 și 411 din Legea nr. 80/1995, cu modificările și completările ulterioare, și prin Legea nr. 101/2019 pentru modificarea și completarea Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare și ale art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017.** Excepția a fost ridicată de Daniel Berki și de Nicolae-Florin Șteleac cu prilejul soluționării unor cauze având ca obiect litigiul privind funcționarii publici statutari.

16. Prin Încheierea din 15 octombrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 913/30/2020, **Tribunalul Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28—30 și 411 din Legea nr. 80/1995, cu modificările și completările ulterioare, și prin Legea nr. 101/2019, ale Ordonanței Guvernului nr. 8/2008, ale art. 92 alin. (7) din capitolul II al anexei nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 și ale art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI la Legea-cadru**

nr. 153/2017. Excepția a fost ridicată de Ion-Gabriel Grosu într-o cauză având ca obiect soluționarea unui litigiu privind funcționarii publici statutari.

17. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia susțin, în esență, că dispozițiile de lege criticate sunt contrare prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5), ale art. 4, 9, 11, 15, 16, 20, 21, 24—26, art. 30—32, 36, 37, 41, 45, 47, 51—53, 57, ale art. 61 alin. (1), ale art. 67, 73, 78, 108, 118, 124, 126 și ale art. 135 alin. (2) lit. f), precum și prevederilor art. 7, 8, 13, 19, 20, 23, 25 și 26 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

18. Se susține că din coroborarea dispozițiilor criticate din Legea-cadru nr. 284/2010 cu cele ale Legii-cadru nr. 153/2017 rezultă foarte clar că un cadru militar sau un viitor cadru militar încheie un contract ce înființează un raport juridic între acesta și Ministerul Apărării Naționale, raport de serviciu ce nu poate, teoretic, să fie asumat, întrucât militarul face un jurământ „în orb”, nefiind informat asupra raportului de serviciu, asupra scopului, obiectivelor, atribuțiilor funcției sau ale postului și nici asupra salarizării.

19. Prin art. 28—30 din Legea nr. 80/1995 este restrânsă exercitarea mai multor drepturi fundamentale, restrângere ce nu poate subzista însă fără o contraprestație, așa cum se prevede prin art. 41 din Constituție și nu numai. Această contraprestație nu poate fi cerută de vreme ce nu sunt cunoscute celelalte elemente ale raportului de serviciu.

20. Se arată că fazele negocierii raportului de serviciu și ale informării cu privire la acesta nu se realizează, iar actul administrativ de numire nu a fost comunicat. Consemnarea acestui act în ordinul de zi pe unitate, așa cum se prevede în art. 92 alin. (7) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 și în art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 nu înseamnă asumarea acestuia de către cadrul militar, întrucât nu l-a semnat. Arată că accesul la ordinul de zi pe unitate este limitat, făcând parte din categoria informațiilor clasificate, și oricum acesta nu poate constitui un act administrativ de stabilire a drepturilor și obligațiilor militarului fără o fișă de post, fără concretizarea acestora în fișă de post, fără semnătura pe acest act și fără a exista practic asumarea individuală de către fiecare cadru militar.

21. Acest mod de reglementare încalcă transparența, echitatea și alte principii privind salarizarea, contravenind Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și Declarației Universale a Drepturilor Omului.

22. Astfel, se pune întrebarea cum poate un cadru militar, fără a mai exista o contraprestație pentru cele asumate — pentru că la trecerea în rezervă nu mai beneficiază de nicio protecție socială și nici de sume compensatorii — să își asume un astfel de raport de serviciu în condițiile prevederilor actelor internaționale amintite.

23. **Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal, Judecătoria Sectorului 3 București — Secția civilă și Tribunalul Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal** apreciază că dispozițiile de lege criticate nu contravin prevederilor constituționale invocate de autorii excepției.

24. În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

25. **Guvernul**, în Dosarul Curții nr. 2.044D/2020, apreciază că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, nefiind motivată.

26. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

27. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

28. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 28—30 și 41¹ din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 155 din 20 iulie 1995, așa cum au fost modificate prin Legea nr. 101/2019 pentru modificarea și completarea Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 371 din 13 mai 2019, ale Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții și pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor și a Ordonanței Guvernului nr. 64/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 78 din 31 ianuarie 2008, ale art. 92 alin. (7) din capitolul II — *Reglementări specifice personalului din instituțiile publice de apărare, ordine publică și siguranță națională* al anexei nr. VII — *Familia ocupațională de funcții bugetare „Apărare, Ordine Publică și Siguranță Națională”* la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 877 din 28 decembrie 2010, ale art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI — *Familia ocupațională de funcții bugetare „Apărare, Ordine Publică și Securitate Națională”* la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 28 iunie 2017, și ale art. 4 din Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 625 din 31 august 2012. Se constată că dispozițiile Legii-cadru nr. 284/2010 au fost abrogate prin art. 44 alin. (1) pct. 9 din Legea-cadru nr. 153/2017, dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 au fost abrogate prin art. 48 alin. (1) pct. 26 din Legea-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 762 din 9 noiembrie 2009, iar dispozițiile Legii nr. 62/2011 au fost abrogate prin art. 189 din Legea nr. 367/2022 privind dialogul social, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.238 din 22 decembrie 2022. Având în vedere însă cele reținute prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare, Curtea urmează să analizeze excepția de neconstituționalitate și cu privire la dispozițiile de lege cu care a fost sesizată și care nu mai sunt în vigoare. Dispozițiile art. 28—30 din Legea nr. 80/1995 reglementează interdicții, restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți și obligații pentru cadrele militare.

Dispozițiile art. 4 din Legea nr. 62/2011 reglementează interdicția cadrelor militare de a constitui și/sau adera la o organizație sindicală. Potrivit dispozițiilor art. 41¹ din Legea nr. 80/1995, cadrele militare încheie contracte pe perioade determinate cu Ministerul Apărării Naționale, acestea putând fi reînnoite, în funcție de opțiunea părților. Dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 conțin reglementări referitoare la salarizare, completând Legea nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 347 din 22 iulie 1999, lege abrogată prin Legea-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 762 din 9 noiembrie 2009. Dispozițiile criticate din anexele la Legea-cadru nr. 284/2010 și la Legea-cadru nr. 153/2017 conțin reglementări similare prin care se stabilește că în cadrul Ministerului Apărării Naționale, alocarea și scoaterea la și de la solda funcției de bază/salariul de bază și la și de la alte drepturi salariale se fac prin ordin de zi pe unitate.

29. Autorii excepției susțin că dispozițiile de lege criticate sunt contrare următoarelor articole din Constituție: art. 1 alin. (3) și (5) privind statul român, art. 4 privind unitatea poporului și egalitatea între cetățeni, art. 9 privind sindicatele, patronatele și asociațiile profesionale, art. 11 privind dreptul internațional și dreptul intern, art. 15 referitor la universalitate, art. 16 privind egalitatea în drepturi, art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 21 referitor la accesul liber la justiție, art. 24 privind dreptul la apărare, art. 25 referitor la libera circulație, art. 26 privind viața intimă, familială și privată, art. 30—32 referitoare la libertatea de exprimare, dreptul la informație și dreptul la învățătură, art. 36 privind dreptul la vot, art. 37 privind dreptul de a fi ales, art. 41 privind munca și protecția socială a muncii, art. 45 referitor la libertatea economică, art. 47 referitor la nivelul de trai, art. 51—53 privind dreptul de petiționare, dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică și restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, art. 57 referitor la exercitarea drepturilor și a libertăților, art. 61 alin. (1) privind rolul și structura Parlamentului, art. 67 privind actele juridice și cvorumul legal, art. 73 referitor la categoriile de legi, art. 78 privind intrarea în vigoare a legii, art. 108 referitor la actele Guvernului, art. 118 privind forțele armate, art. 124 privind înfăptuirea justiției, art. 126 referitor la instanțele judecătorești și art. 135 alin. (2) lit. f) referitor la economie. De asemenea, consideră că sunt încălcate prevederile art. 7 referitor la egalitatea în fața legii, art. 8 referitor la dreptul la satisfacție efectivă, art. 13 privind libera circulație, art. 19 privind libertatea opiniilor și a exprimării, art. 20 privind libertatea de întrunire și de asociere pașnică, art. 23 referitor la dreptul la muncă, art. 25 privind nivelul de trai și art. 26 referitor la dreptul la învățătură din Declarația Universală a Drepturilor Omului, precum și cele ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

30. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că accesul la profesia de cadru militar și exercitarea acesteia presupun asumarea unui statut special, supus unor îndatoriri suplimentare, precum și interzicerii ori restrângerii exercitării unor drepturi și libertăți, prevăzute de lege [art. 7 alin. (2) din Legea nr. 80/1995]. Aceste restrângeri sunt justificate de natura acestei profesii și de prestigiul de care trebuie să se bucure având în vedere că, în exercitarea funcției, cadrele militare sunt în serviciul națiunii [art. 1 alin. (2) din Legea nr. 80/1995] și sunt investite cu exercițiul autorității publice [art. 6 alin. (1) din Legea nr. 80/1995].

31. Aceleași considerente justifică și imposibilitatea existenței unei negocieri cu privire la asumarea acestor îndatoriri de către persoana care dorește să devină cadru militar.

32. În același timp, salarizarea cadrelor militare din fonduri publice explică motivul pentru care cuantumul remunerației nu poate fi supus negocierii părților raportului de serviciu.

33. Îndatoririle ce revin cadrelor militare, precum și cazurile de interzicere sau restrângere a exercițiului unor drepturi și libertăți sunt prevăzute prin lege [art. 8 și 28—31 din Legea nr. 80/1995]. Astfel, persoana interesată să devină cadru militar poate avea o imagine clară cu privire la acestea.

34. Curtea Constituțională a statuat în jurisprudența sa că libertatea alegerii profesiei, a meseriei și a locului de muncă nu este incompatibilă cu stabilirea condițiilor în care poate fi exercitată o profesie, pentru ca aceasta să corespundă naturii și finalității sale (în acest sens, a se vedea Decizia nr. 321 din 14 septembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.144 din 3 decembrie 2004).

35. În același timp, Curtea reține că dispozițiile art. 53 din Constituție prevăd că exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav. Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

36. În speță, restrângerea prin lege a exercițiului unor drepturi fundamentale pentru cadrele militare se impune pentru apărarea securității naționale și a ordinii publice, măsura fiind necesară pentru asigurarea funcționării organismului militar în timp de pace și de război. De asemenea, măsura este proporțională având în vedere rolul organismului militar și se aplică în mod nediscriminatoriu tuturor militarilor.

37. Curtea mai reține și că restricțiile și interdicțiile cărora le sunt supuse cadrele militare sunt aplicabile numai până la retragere și sunt asumate de persoana care dorește să devină cadru militar activ, odată cu acest statut.

38. În mod corelativ obligațiilor și interdicțiilor cărora se supun, cadrele militare se bucură și de drepturi specifice, pentru a contrabalansa atât restrângerile cărora cadrele militare se supun ca urmare a statutului lor, cât și riscurile cărora se supun în exercitarea profesiei. Aceste drepturi sunt consacrate în art. 9—27 din Legea nr. 80/1995, în reglementările privind salarizarea cadrelor militare, precum și în alte acte normative.

39. Ceea ce reiese din critica autorilor excepției, așa cum a fost aceasta formulată în fața instanțelor de judecată și cu privire la care Curtea Constituțională a fost sesizată, este faptul că aceștia nu ar fi fost informați cu privire la remunerația cuvenită pentru exercitarea profesiei în calitate de cadre militare, astfel încât nu își pot revendica aceste drepturi și apreciază, în consecință, că interdicțiile și restrângerea exercițiului unor drepturi la care au fost supuși s-au realizat în mod nejustificat.

40. Or, Curtea apreciază că, în realitate, aspectele invocate de autorii excepției se circumscriu unor aspecte ce țin de modul de aplicare a legii, a căror soluționare revine competenței exclusive a instanței de judecată, și nu constituie veritabile critici de constituționalitate.

41. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28—30 și 411 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, ale Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții și pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor și a Ordonanței Guvernului nr. 64/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale art. 92 alin. (7) din capitolul II — *Reglementări specifice personalului din instituțiile publice de apărare, ordine publică și siguranță națională* al anexei nr. VII — *Familia ocupațională de funcții bugetare „Apărare, Ordine Publică și Siguranță Națională”* la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, ale art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI — *Familia ocupațională de funcții bugetare „Apărare, Ordine Publică și Securitate Națională”* din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice și ale art. 4 din Legea dialogului social nr. 62/2011, excepție ridicată de Dan Băzăvan în Dosarul nr. 6.574/3/2019 al Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal, de Asociația Civică Armat, prin reprezentant Dan Băzăvan, în Dosarul nr. 30.635/301/2019 al Judecătoriei Sectorului 3 București — Secția civilă, precum și de Daniel Berki, de Nicolae-Florin Șteleac și de Ion Gabriel Grosu în dosarele nr. 909/30/2020, nr. 911/30/2020 și nr. 913/30/2020 ale Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal, Judecătoriei Sectorului 3 București — Secția civilă și Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 30 martie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Patricia-Marilena Ionea

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

privind stabilirea unor măsuri pentru organizarea de către Muzeul Național de Istorie a României a expoziției „Dacia. Ultima frontieră a Romanității” la Roma

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 34¹ din Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă organizarea de către Muzeul Național de Istorie a României a expoziției temporare „Dacia. Ultima frontieră a Romanității” la Muzeul Național Roman — Termele lui Dioclețian din Roma în perioada octombrie 2023—aprilie 2024.

Art. 2. — (1) Organizarea acțiunii prevăzute la art. 1 este realizată, pentru partea română, de către Ministerul Culturii prin Muzeul Național de Istorie a României, cu sprijinul Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Afacerilor Externe prin

Ambasada României la Roma și al Institutului Cultural Român prin Accademia di Romania.

(2) Modalitățile de colaborare între instituțiile prevăzute la alin. (1) se stabilesc prin protocol, în condițiile legii.

(3) Cheltuielile aferente pregătirii și desfășurării acțiunii prevăzute la art. 1 se suportă, în limita fondurilor aprobate anual potrivit legii, prin bugetele Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Culturii și al Institutului Cultural Român.

PRIM-MINISTRU
ION-MARCEL CIOLACU
Contrasemnează:

Ministrul culturii,
Raluca Turcan
p. Ministrul afacerilor externe,
Traian Laurențiu Hristea,
secretar de stat

Ministrul apărării naționale,
Angel Tîlvăr
Ministrul finanțelor,
Marcel-Ioan Boloș
Președintele Institutului Cultural Român,
Liviu Sebastian Jicman

București, 10 august 2023.

Nr. 726.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 11**din 19 iunie 2023**

Dosar nr. 1.026/1/2023

Corina-Alina Corbu — președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului

Marian Budă — președintele Secției a II-a civile

Mariana Constantinescu — președintele Secției de contencios administrativ și fiscal

Laura Mihaela Ivanovici — președintele Secției I civile

Andrei Claudiu Rus — președintele Secției penale

Cosmin Horia Mihăianu — judecător la Secția a II-a civilă

Adina Oana Surdu — judecător la Secția a II-a civilă

Rodica Zaharia — judecător la Secția a II-a civilă

Ruxandra Monica Duță — judecător la Secția a II-a civilă

Diana Manole — judecător la Secția a II-a civilă

George Bogdan Florescu — judecător la Secția a II-a civilă

Valentina Vrabie — judecător la Secția a II-a civilă

Roxana Popa — judecător la Secția a II-a civilă

Doina Vișan — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Horațiu Pătrașcu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Emilia Claudia Vișoiu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Carmen Mihaela Voinescu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Andreea Marchidan — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Luiza Maria Păun — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Mădălina-Elena Vladu-Crevon — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Daniel Gheorghe Severin — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Cristina Petronela Văleanu — judecător la Secția I civilă

Beatrice Ioana Nestor — judecător la Secția I civilă

Eleni Cristina Marcu — judecător la Secția penală

Constantin Epure — judecător la Secția penală

procedură civilă și ale art. 30 alin. (1) coroborat cu art. 31 alin. (4) lit. a) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023 (*Regulamentul ÎCCJ*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna Luminița Nicolescu, procuror-șef al Biroului de recursuri civile în interesul legii din cadrul Secției judiciare.

4. La ședința de judecată participă doamna Elena-Mădălina Ivănescu, magistrat-asistent în cadrul Secțiilor Unite, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 32 din Regulamentul ÎCCJ.

5. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii ia în examinare recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj, ce formează obiectul Dosarului nr. 1.026/1/2023.

6. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că au fost depuse la dosar raportul întocmit de judecătorii-raportori și punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

7. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele completului, acordă cuvântul reprezentantului procurorului general, pentru prezentarea punctului de vedere cu privire la recursul în interesul legii, cu referire la soluția propusă prin raportul întocmit în cauză de judecătorii-raportori.

8. Doamna procuror-șef Luminița Nicolescu, în calitate de reprezentant al Ministerului Public, pune concluzii de admitere a recursului în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj și de pronunțare a unei decizii prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii în problema de drept vizată.

9. Expunând orientările jurisprudențiale identificate, arată că, în opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, este în litera și în spiritul legii cea de-a doua orientare a practicii judiciare, în sensul că, fiind o dispoziție procedurală, art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor este de imediată aplicare, astfel încât competența materială de soluționare a proceselor și cererilor privind executarea contractului de achiziție publică înregistrate pe rolul instanțelor începând cu 10 septembrie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 208/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice, Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, Legii nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, precum și a Legii nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor) revine secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului prin completuri specializate în achiziții publice.

1. Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 1.026/1/2023 este legal constituit conform dispozițiilor art. 516 alin. (2) din Codul de

10. În sprijinul acestei concluzii se precizează că, dincolo de modificarea adusă prin articolul unic pct. 2 din Legea nr. 75/2023 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 26/2022 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul investițiilor publice [ce vizează art. III pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/2022, cu referire la dispozițiile art. 53 alin. (1¹) din Legea nr. 101/2016], în vigoare începând cu 6 aprilie 2023, față de conținutul normativ al art. V din Legea nr. 208/2022 și de regulile de soluționare a conflictului intertemporal al normelor de procedură civilă, conținute în art. 24 și art. 25 alin. (1) din Codul de procedură civilă, problema de drept supusă interpretării subzistă și necesită o dezlegare în privința litigiilor având ca obiect executarea contractelor de achiziții publice înregistrate pe rolul instanțelor în perioada 10.09.2022—6.04.2023.

11. Se subliniază faptul că Legea nr. 208/2022 reglementează în conținutul său atât norme de drept substanțial, cât și norme de drept procesual, adresându-se astfel fie procedurilor de atribuire, fie proceselor declanșate în legătură cu acestea.

12. Din interpretarea art. 24 din Codul de procedură civilă rezultă că, în cazul în care legiuitorul modifică competența de soluționare a cauzelor, legea nouă se va aplica litigiilor pornite ulterior intrării în vigoare a legii noi prin care se modifică această competență. Valoarea juridică a normei cuprinse în dispozițiile mai sus menționate ale Codului de procedură civilă este superioară celei de la art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022, mai ales având în vedere faptul că, în alin. (2) al art. V din această lege se prevede expres că orice dispoziție contrară se abrogă.

13. Mai mult, art. IV din Legea nr. 208/2022, care a dat forma în discuție alin. (1) al art. 53 și a introdus alin. (1³) în cadrul aceluiași articol din Legea nr. 101/2016, nu conține norme tranzitorii care să reglementeze aplicarea acestei legi. În aceste condiții, urmează a se face aplicarea dispozițiilor art. 24 din Codul de procedură civilă, ca normă generală de drept tranzitoriu.

14. Pe de altă parte, se va avea în vedere faptul că, prin Legea nr. 208/2022, au fost aduse modificări mai multor acte normative în materia achizițiilor publice, achizițiilor sectoriale, concesiunilor de lucrări și concesiunilor de servicii (Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice; Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale; Legea nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii), prin care sunt reglementate proceduri de atribuire a contractelor de achiziție publică, contractelor sectoriale și contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, motiv pentru care se poate concluziona că dispozițiile tranzitorii ale art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022 se adresează procedurilor de atribuire reglementate prin dispozițiile de fond din cele trei acte normative modificate, anterior menționate, și nu normelor de procedură conținute în Legea nr. 101/2016, modificată prin art. IV din Legea nr. 208/2022.

15. Dispozițiile art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022 au o formulă de redactare și o soluție normativă identice tuturor dispozițiilor tranzitorii similare conținute în legile modificate prin art. I—III din aceasta.

16. În concluzie, norma tranzitorie prevăzută de art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022 vizează procedurile de atribuire reglementate prin legile nr. 98/2016, nr. 99/2016 și nr. 100/2016, doar acestea rămânând supuse prevederilor legale în vigoare la data declanșării acestor proceduri.

17. Procedura de atribuire reprezintă o etapă administrativă, precontractuală, anterioară încheierii contractului de achiziție/concesiune și distinctă de aceasta, astfel încât nu se justifică stabilirea competenței de soluționare a unui litigiu având ca obiect executare contract administrativ în funcție de data inițierii unei proceduri de atribuire.

18. Nefiind întrebări pentru reprezentantul procurorului general, doamna judecătore Corina-Alina Corbu, președintele completului, declară dezbaterile închise, iar completul de judecată rămâne în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎN ALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

I. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție și obiectul recursului în interesul legii

19. Înalta Curte de Casație și Justiție a fost investită, prin sesizarea formulată de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj, cu soluționarea recursului în interesul legii ce vizează următoarea problemă de drept:

„Interpretarea și aplicarea în timp a dispozițiilor art. 53 alin. (1) și alin. (1¹) din Legea nr. 101/2016 și art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022, în sensul de a se stabili competența materială de soluționare a litigiilor privind executarea contractelor de achiziții publice înregistrate pe rolul instanțelor după intrarea în vigoare a modificărilor aduse Legii nr. 101/2016 prin Legea nr. 208/2022, respectiv după data de 10.09.2022”.

II. Dispozițiile legale supuse interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție

20. Pe calea recursului în interesul legii sunt supuse interpretării dispozițiile art. 53 alin. (1) și (1¹) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 mai 2016, în vigoare de la 26 mai 2016 (în cele ce urmează **Legea nr. 101/2016**), așa cum au fost modificate prin **Legea nr. 208/2022** pentru modificarea și completarea Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice, Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, Legii nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, precum și a Legii nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 697 din 12 iulie 2022, în vigoare de la 10 septembrie 2022 (în cele ce urmează **Legea nr. 208/2022**), și **art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022**:

— art. 53 alin. (1) și (1¹) din Legea nr. 101/2016:

„(1) Procesele și cererile privind acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire, precum și cele privind executarea, anularea, nulitatea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor se soluționează în primă instanță, de urgență și cu precădere, de către secția de contencios administrativ și fiscal a tribunalului în circumscripția căruia se află sediul autorității contractante sau în circumscripția căruia are sediul social/domiciliul reclamantului, prin completuri specializate în achiziții publice, în termen de 45 de zile.

(1¹) Litigiile și cererile care decurg din executarea contractelor administrative și cele care decurg din rezilierea, rezoluțiunea, denunțarea unilaterală sau încetarea anticipată a contractelor de achiziție publică din motive independente de autoritatea contractantă se soluționează în primă instanță, de urgență și cu precădere, de către secția civilă a tribunalului în circumscripția căruia se află sediul autorității contractante sau în circumscripția în care își are sediul social/domiciliul reclamantului.”;

— **art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022:**

„(3) Prevederile prezentei legi se aplică procedurilor de atribuire inițiate după data intrării sale în vigoare.”

III. Orientările jurisprudențiale divergente

21. Potrivit celor invocate de către Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj, prin Hotărârea nr. 19 din 23 martie 2023, problema de ordin procedural supusă atenției a fost determinată de intrarea în vigoare a art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016, în forma modificată prin Legea nr. 208/2022, întrucât, de la data anterior menționată (10.09.2022), instanțele judecătorești au întâmpinat dificultăți în determinarea competenței materiale funcționale de soluționare în primă instanță a proceselor și cererilor privind executarea contractului de achiziție publică.

22. **Într-o opinie jurisprudențială, competența de soluționare a litigiilor privind executarea contractelor de achiziții publice a fost atribuită secțiilor civile ale tribunalelor sau tribunalelor specializate în domeniul litigiilor cu profesioniștii, opinându-se că modificarea operată prin Legea nr. 208/2022 în privința art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016 se aplică numai litigiilor grefate pe proceduri de atribuire inițiate după data intrării sale în vigoare, astfel că numai aceste litigii vor intra în competența secțiilor de contencios administrativ.**

23. În privința dispozițiilor art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022, cât timp legiuitorul nu face nicio distincție, nu poate fi reținută interpretarea în sensul că ar viza numai modificările aduse normelor de drept material/substanțial aplicabile procedurilor de atribuire. Din contră, din mențiunea expresă cuprinsă în art. V alin. (3) — „prevederile prezentei legi se aplică (...)” — rezultă că nu doar anumite prevederi din lege se aplică, ci legea în integralitatea sa, care cuprinde și art. IV prin care s-au modificat prevederile art. 53 din Legea nr. 101/2016.

24. Astfel, norma tranzitorie are un caracter cuprinzător, referindu-se, fără distincție, la totalitatea modificărilor și completărilor operate prin Legea nr. 208/2022. Așa fiind, potrivit regulii de interpretare „unde legea nu distinge, nici interpretului nu-i este îngăduit să distingă” (*ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*), o primă concluzie care se impune este aceea că art. V din Legea nr. 208/2022 este aplicabil atât în ceea ce privește modificările operate în privința Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice, a Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale și a Legii nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, cât și în privința modificărilor operate în privința Legii nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor.

25. Pe de altă parte, s-a reținut că, de-a lungul timpului, au existat și alte acte normative de modificare a legilor privind achizițiile publice. Or, atunci când a intenționat să distingă cu privire la momentul intrării în vigoare a modificărilor operate în privința respectivelor reglementări, legiuitorul a făcut-o în mod expres. În acest sens sunt invocate, ca prezentând relevanță, dispozițiile art. XI alin. (1) și (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/2022 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul investițiilor publice (O.U.G. nr. 26/2022) și ale art. VIII al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 114/2020 privind modificarea și completarea unor acte normative cu impact în domeniul achizițiilor publice (O.U.G. nr. 114/2020).

26. Față de considerentele expuse în cele de mai sus s-a concluzionat că atât timp cât legiuitorul a instituit, prin Legea nr. 208/2022, o dispoziție tranzitorie, derogatorie de la dreptul comun, care nu distinge după cum modificările privesc faza de atribuire a contractului administrativ ori faza executării acestuia, statuând cu caracter general că toate modificările aduse prin

lege sunt incidente numai în privința procedurilor de atribuire inițiate după data intrării sale în vigoare, nu există niciun temei pentru a se considera că litigiile grefate pe faza de executare a unor contracte de achiziții publice atribuite anterior acestui moment intră în sfera de reglementare a legii.

27. Ca atare, secțiilor civile ale tribunalelor sau tribunalelor specializate în domeniul litigiilor cu profesioniștii le revine competența de soluționare a litigiilor grefate pe proceduri de atribuire inițiate anterior datei intrării în vigoare a modificării realizată prin Legea nr. 208/2022 în privința art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016.

28. **În sensul acestei orientări jurisprudențiale au fost atașate sesizării următoarele hotărâri judecătorești:** Hotărârea camerei de consiliu nr. 7 din 30 ianuarie 2023 (Dosar nr. 4.105/117/2022) și Sentința civilă nr. 53 din 28 noiembrie 2022 (Dosar nr. 2.318/100/2022), ambele pronunțate de Curtea de Apel Cluj — Secția a II-a civilă; Încheierea civilă nr. 38 din 20 ianuarie 2023 (Dosar nr. 1.024/1.285/2022), pronunțată de Curtea de Apel Cluj — Secția a III-a de contencios administrativ și fiscal; Decizia nr. 3.292 din 19 decembrie 2022 (Dosar nr. 8.178/2/2022), pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal; Sentința civilă nr. 259 din 21 decembrie 2022 (Dosar nr. 2.126/85/2022/a1) și Sentința civilă nr. 242 din 7 decembrie 2022 (Dosar nr. 2.593/85/2022/a1), ambele pronunțate de Curtea de Apel Alba Iulia — Secția de contencios administrativ și fiscal; Sentința civilă nr. 3 din 18 ianuarie 2023 (Dosar nr. 867/45/2022), pronunțată de Curtea de Apel Iași — Secția civilă; Sentința civilă nr. 1 din 16 ianuarie 2023 (Dosar nr. 824/39/2022), pronunțată de Curtea de Apel Suceava — Secția I civilă; Sentința civilă nr. 2 din 18 ianuarie 2023 (Dosar nr. 9/39/2023) și Sentința civilă nr. 22 din 19 decembrie 2023 (Dosar nr. 811/39/2022), ambele pronunțate de Curtea de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal; Sentința civilă nr. 1/PI din 13 ianuarie 2023 (Dosar nr. 4.899/30/2022*), pronunțată de Curtea de Apel Timișoara — Secția a II-a civilă, și Sentința civilă nr. 65 din 28 decembrie 2022 (Dosar nr. 5.173/30/2022*), pronunțată de Curtea de Apel Timișoara — Secția contencios administrativ și fiscal.

29. **Într-o altă opinie jurisprudențială** s-a considerat că, după intrarea în vigoare a modificării operate asupra art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016, prin Legea nr. 208/2022, competența de soluționare a litigiilor privind executarea contractelor de achiziții publice aparține secțiilor de contencios administrativ ale tribunalelor, prin completuri specializate în achiziții publice, indiferent de data la care s-a inițiat procedura de achiziție.

30. În susținerea acestei orientări s-a argumentat că au fost avute în vedere modificările succesive ale art. 53 din Legea nr. 101/2016 și faptul că ultima voință a legiuitorului este reflectată de dispozițiile art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 208/2022, în vigoare începând cu 10.09.2022, care stabilesc competența în favoarea secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului.

31. Astfel, s-a apreciat că prevederile art. 53 alin. (11) din Legea nr. 101/2016 care prevăd competența secției civile — litigii cu profesioniștii, fiind modificate anterior, respectiv prin O.U.G. nr. 26/2022, au fost abrogate implicit, întrucât aceste dispoziții au devenit incompatibile cu prevederile art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016.

32. S-a reținut că este relevantă intenția legiuitorului exprimată la momentul aprobării spre dezbatere a modificării art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016. Astfel, art. 53 alin. (1), forma modificată, a fost introdus în procesul legislativ prin amendamentul de la pct. 53 din anexa I a Raportului comun asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice, Legii nr. 99/2016

privind achizițiile sectoriale, Legii nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, precum și a Legii nr. 101/2016, aprobat de Comisia pentru industrii și servicii și de Comisia juridică, de disciplină și imunități spre dezbateră pe fond, cu motivarea potrivit căreia: „*În vederea stabilirii unei abordări unitare atât în ce privește litigiile ce se nasc din executarea contractelor, cât și din contestarea actelor administrative emise de autoritățile/entitățile contractante cu privire la modul de îndeplinire a obligațiilor contractuale, este necesară stabilirea competenței de soluționare în sarcina completurilor specializate în cadrul secției de contencios administrativ.*”

33. În ceea ce privește argumentul decurgând din aplicarea în timp a prevederilor art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 208/2022, se impune interpretarea prevederilor art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022 în sensul că aceste dispoziții legale sunt norme de aplicare în timp a dispozițiilor de drept substanțial în materia achizițiilor publice, pe când, în privința aplicării în timp a dispozițiilor de drept procedural, aspect nereglementat de Legea nr. 208/2022, se aplică dispozițiile de drept comun. În acest sens, art. 25 din Codul de procedură civilă prevede că dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor începute după intrarea acesteia în vigoare.

34. În concluzie, în această opinie jurisprudențială, competența materială de soluționare a proceselor și cererilor privind executarea contractului de achiziție publică înregistrate începând cu data de 10.09.2022 (când a intrat în vigoare Legea nr. 208/2022) revine secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului prin completuri specializate în achiziții publice.

35. **În sensul acestei orientări jurisprudențiale au fost atașate sesizării următoarele hotărâri judecătorești:** *Încheierea civilă nr. 52 din 4 noiembrie 2023* (Dosar nr. 2.319/100/2022), pronunțată de Curtea de Apel Cluj — Secția a II-a civilă; *Sentința civilă nr. 2.428 din 22 decembrie 2022* (Dosar nr. 8.518/2/2022), pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal; *Sentința civilă nr. 36 din 15 decembrie 2022* (Dosar nr. 802/39/2022) și *Sentința civilă nr. 34 din 18 noiembrie 2022* (Dosar nr. 725/39/2022), ambele pronunțate de Curtea de Apel Suceava — Secția a II-a civilă; *Sentința civilă nr. 25 din 16 noiembrie 2022* (Dosar nr. 4.283/30/2022*) și *Sentința civilă nr. 26/PI/CC din 17 decembrie 2022* (Dosar nr. 4.568/30/2022*), ambele pronunțate de Curtea de Apel Timișoara — Secția a II-a civilă.

IV. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

A. **Jurisprudența completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept**

36. Prin **Decizia nr. 40 din 18 mai 2020**, pronunțată de **Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 683 din 31 iulie 2020, au fost admise sesizările conexe formulate de Curtea de Apel București — Secția a VI-a civilă, Curtea de Apel Galați — Secția a II-a civilă și Curtea de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și s-a stabilit că: „*în interpretarea și aplicarea art. 55 alin. (3) raportat la art. 53 alin. (1¹) din Legea nr. 101/2016 (...) (în forma în vigoare anterior modificării prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative cu impact asupra sistemului achizițiilor publice)*”, „*hotărârea pronunțată în primă instanță în procesele și cererile care decurg din executarea contractelor administrative se atacă cu recurs în termen de 10 zile de la comunicare la instanța ierarhic superioară — secția sau completul specializat în litigii cu profesioniști, conform procedurii prevăzute de Legea nr. 101/2016*”.

B. Jurisprudența completului pentru soluționarea recursului în interesul legii

37. Prin **Decizia nr. 25 din 15 noiembrie 2021**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 180 din 23 februarie 2022, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a admis recursul în interesul legii** formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Iași și, în consecință, a stabilit că: „*În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 166 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 395/2016, cu modificările și completările ulterioare, respectiv a dispozițiilor art. 97¹ din Hotărârea Guvernului nr. 925/2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 2 alin. (1) lit. c) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, competența de soluționare a litigiilor având ca obiect anularea documentului constatator care conține informații referitoare la neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant/contractantul asociat și la eventualele prejudicii aparține instanței civile, în condițiile art. 53 alin. (1¹) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 8 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.*”

V. Jurisprudența Curții Constituționale

38. În jurisprudența Curții Constituționale nu au fost identificate repere care să prezinte relevanță pentru soluționarea prezentei sesizări.

VI. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene

39. La nivelul Curții Europene a Drepturilor Omului și al Curții de Justiție a Uniunii Europene nu s-a identificat jurisprudență relevantă cu privire la problema de drept ce formează obiectul recursului în interesul legii.

VII. Opinia autorului sesizării

40. Autorul sesizării nu a formulat un punct de vedere cu privire la problema de drept, rezumându-se la prezentarea practicii neunitare, ca premisă pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, și la menționarea importanței dezlegării unitare a chestiunii în discuție.

VIII. Opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

41. Procurorul general a exprimat un punct de vedere ce corespunde celei de-a doua orientări jurisprudențiale, redată la paragraful 29, în sensul că, „*(...) fiind o dispoziție procedurală, art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016 este de imediată aplicare, astfel încât competența materială de soluționare a proceselor și cererilor privind executarea contractului de achiziție publică înregistrate începând cu data de 10 septembrie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 208/2022) revine secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului prin completuri specializate în achiziții publice*”.

42. În susținerea acestui punct de vedere, analiza realizată de procurorul general a pornit de la faptul că prin art. IV pct. 1 din Legea nr. 208/2022 a fost modificat conținutul art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016, în sensul că, spre deosebire de vechea reglementare, legiuitorul a conferit secțiilor de contencios

administrativ și fiscal ale tribunalelor competența de a soluționa litigiile referitoare la executarea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor, nefiind însă modificat sau abrogat și conținutul art. 53 alin. (11) din Legea nr. 101/2016, care conferă secțiilor civile ale tribunalelor competența de soluționare a litigiilor ce decurg din executarea contractelor administrative și celor care decurg din rezilierea, rezoluțiunea, denunțarea unilaterală sau încetarea anticipată a contractelor de achiziție publică din motive independente de autoritatea contractantă.

43. Față de cele menționate în cadrul paragrafului anterior rezultă că s-a creat astfel o antinomie legislativă, care poate fi rezolvată pe baza regulii *lex posteriori derogant lex priori*, prin valorificarea ultimei voințe exprese a legiuitorului.

44. Antinomia a fost corectată prin Legea nr. 75/2023 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 26/2022 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul investițiilor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 276 din 3 aprilie 2023, în sensul unificării normelor de competență și al stabilirii competenței în favoarea secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului în circumscripția căruia se află sediul autorității contractante sau în circumscripția în care își află sediul social/domiciliul reclamantului, ceea ce confirmă legislativ abordarea din cea de-a doua orientare jurisprudențială.

45. Cu toate acestea, având în vedere conținutul normativ al art. V din Legea nr. 208/2022 și regulile de soluționare a conflictului intertemporal al normelor de procedură civilă, conținute în art. 24 și art. 25 alin. (1) din Codul de procedură civilă, se apreciază că problema de drept necesită o dezlegare în privința litigiilor având ca obiect executarea contractelor de achiziții publice înregistrate pe rolul instanțelor în perioada 10.09.2022—6.04.2023.

46. Normele instituite prin Legea nr. 208/2022 se adresează, după caz, fie procedurilor de atribuire, fie proceselor declanșate în legătură cu acestea.

47. Din interpretarea art. 24 din Codul de procedură civilă rezultă că, în cazul în care legiuitorul modifică competența de soluționare a cauzelor, legea nouă se va aplica litigiilor pornite ulterior intrării în vigoare a legii prin care se produce această modificare.

48. Valoarea normei juridice edictate de legiuitor în cuprinsul Codului de procedură civilă este superioară celei de la art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022, mai ales că art. V alin. (2) din același act normativ prevede expres că orice dispoziții contrare se abrogă.

49. În plus, art. IV din Legea nr. 208/2022, care a dat această formă alin. (1) al art. 53 și a introdus alin. (13) în cadrul acestui articol de lege, nu conține norme tranzitorii care să reglementeze aplicarea acestei legi, așa cum s-a procedat în cazul legii modificate (actul normativ de bază), care, la art. 69, a prevăzut că dispozițiile legii se aplică numai contestațiilor/cererilor/plângerilor formulate după intrarea ei în vigoare, cu excepția contestațiilor depuse, în condițiile legii, la poștă, înainte de data intrării în vigoare a legii, care rămân supuse soluționării conform legii în vigoare la data la care au fost depuse, chiar dacă sunt înregistrate la instanța de judecată după această dată.

50. În aceste condiții, urmează a se face aplicarea dispozițiilor art. 24 din Codul de procedură civilă, ca normă generală de drept tranzitoriu.

51. Analizând, în ansamblu, Legea nr. 208/2022, pentru a stabili domeniul de aplicare a dispozițiilor tranzitorii conținute în art. V alin. (3) din aceasta, în corelație cu normele de modificare ce constituie *corpusul* reglementării, se observă că, în cazul tuturor actelor normative modificate prin Legea nr. 208/2022 (Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, Legea nr. 100/2016 privind

concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii), sunt reglementate proceduri de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și de concesiune de servicii.

52. Astfel, dispozițiile tranzitorii ale art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022 se adresează procedurilor de atribuire reglementate prin dispozițiile de fond din cele trei acte normative modificate, anterior menționate (modalitatea de desfășurare, reguli generale de participare și desfășurare a procedurilor de atribuire etc.), și nu normelor de procedură conținute în Legea nr. 101/2016, modificate prin art. IV din Legea nr. 208/2022.

53. De altfel, dispozițiile art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022 au o formulă de redactare și o soluție normativă identice cu cele ale tuturor dispozițiilor tranzitorii similare conținute în legile modificate prin art. I—III din acest act normativ, respectiv: art. 236 alin. (1) și (2) din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, art. 253 alin. (1) și (2) din Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, art. 116 alin. (1) și (2) din Legea nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii.

54. Procedura administrativă reprezintă o etapă administrativă, precontractuală, anterioară încheierii contractului de achiziții/concesiune și distinctă de acesta. Prin urmare, nu se justifică stabilirea competenței de soluționare a unui litigiu având ca obiect executare contract administrativ în funcție de data inițierii unei proceduri de atribuire.

55. Pe de altă parte, art. 69 din capitolul VIII — „*Dispoziții tranzitorii și finale*” din Legea nr. 101/2016 utilizează o sintagmă diferită atunci când se referă la competență, respectiv „*contestațiile, cererile/plângerile*”, iar în cadrul alin. (2) statuează că „*Dispozițiile prezentei legi se aplică numai contestațiilor/cererilor/plângerilor formulate după intrarea ei în vigoare*”, aceste prevederi nefiind modificate sau abrogate prin Legea nr. 208/2022.

56. Intenția legiuitorului în sensul celor menționate în cadrul paragrafelor precedente rezultă inclusiv din lucrările parlamentare, respectiv din amendamentul de la punctul 53 din anexa I a Raportului comun asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice, Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, Legii nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, precum și a Legii nr. 101/2016, aprobat de Comisia pentru industrii și servicii și de Comisia juridică, de disciplină și imunități spre dezbateră pe fond.

57. În plus, chiar dacă, în conformitate cu art. 518 din Codul de procedură civilă, „*Decizia în interesul legii își încetează aplicabilitatea la data modificării, abrogării sau constatării neconstituționalității dispoziției legale care a făcut obiectul interpretării*”, totuși se poate reține, în sprijinul argumentației anterioare, că paragrafele 36—43 din Decizia nr. 25 din 15 noiembrie 2021 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 180 din 23 februarie 2022, face vorbire despre același mecanism.

IX. **Opinia judecătorilor-raportori**

58. Judecătorii-raportori au apreciat că recursul în interesul legii este admisibil și că, după intrarea în vigoare a modificării operate asupra art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016, prin Legea nr. 208/2022, competența de soluționare a litigiilor privind executarea contractelor de achiziții publice aparține secțiilor de contencios administrativ ale tribunalelor, indiferent de data la care s-a inițiat procedura de achiziție, aceasta fiind singura interpretare în acord cu litera și spiritul legii.

X. **Înalta Curte de Casație și Justiție**

A. **Asupra admisibilității recursului în interesul legii**

59. Verificarea regularității investirii Înaltei Curți de Casație și Justiție impune analiza condițiilor de admisibilitate a recursului în interesul legii, în raport cu dispozițiile art. 514 din Codul de

procedură civilă, potrivit căroră, *„pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești”, precum și cu cele ale art. 515 din același cod, care prevăd că „recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii”.*

60. Analiza implică cerințe de admisibilitate sub aspectul titularului dreptului, sub aspectul cerinței de ordin formal prevăzute de art. 515 din Codul de procedură civilă, soluționarea problemei de drept prin hotărâri judecătorești definitive, și, sub aspectul obiectului, în sensul că acesta trebuie să se circumscrie dispozițiilor art. 514 din același cod.

61. Sub aspectul titularului dreptului de a formula recursul în interesul legii, condiția este îndeplinită, întrucât autorul sesizării, Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj, se regăsește printre titularii dreptului de sesizare, prevăzuți de art. 514 din Codul de procedură civilă.

62. Sub aspectul obiectului recursului în interesul legii, în sensul că acesta trebuie să se circumscrie dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă, respectiv să privească o problemă de drept soluționată diferit de instanțele judecătorești, întrucât finalitatea acestei instituții juridice o constituie asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii, astfel cum prevăd și dispozițiile art. 126 alin. (3) din Constituție, potrivit căroră *„Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale”,* condiția este îndeplinită, prin sesizare fiind indicată o problemă de drept rezultată din interpretarea și aplicarea diferită a dispozițiilor expuse în cadrul secțiunii a II-a a prezentei decizii, sub aspectul modalității de aplicare a dispozițiilor art. 53 alin. (1) și (11) din Legea nr. 101/2016 și ale art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022, în sensul de a se stabili competența materială funcțională de soluționare a litigiilor privind executarea contractelor de achiziții publice înregistrate pe rolul instanțelor după intrarea în vigoare a modificărilor aduse Legii nr. 101/2016 prin Legea nr. 208/2022, respectiv după data de 10.09.2022.

63. Sub aspectul cerinței de ordin formal prevăzute de dispozițiile art. 515 din Codul de procedură civilă, constând în dovada că problema de drept care formează obiectul sesizării a fost soluționată în mod diferit, prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii, condiția este îndeplinită, având în vedere hotărârile judecătorești definitive anexate sesizării din care rezultă că s-au dat dezlegări diferite problemei de drept în discuție, așa cum rezultă din expunerea din cadrul secțiunii a III-a a prezentei decizii.

64. Pentru argumentele expuse, Înalta Curte reține că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă.

B. Asupra fondului recursului în interesul legii

65. Înalta Curte constată că din cererea de sesizare și din materialele atașate rezultă că instanțele au întâmpinat dificultăți în stabilirea instanței competente să soluționeze litigiile privind executarea contractelor de achiziții publice atunci când cererea a fost înregistrată la instanță după intrarea în vigoare a Legii nr. 208/2022, însă litigiul se referă la executarea unor contracte atribuite în baza unor proceduri de atribuire inițiate înainte de intrarea în vigoare a acestei legi.

66. Analizând legislația relevantă, Înalta Curte reține că reglementarea competenței materiale de soluționare a litigiilor decurgând din executarea unor contracte de achiziții publice a suferit mai multe modificări după adoptarea, în anul 2016, a pachetului legislativ constând în Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, Legea nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii și Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestățiilor.

67. În forma inițială a Legii nr. 101/2016, prin art. 53 alin. (1) se dădeau în competența instanței de contencios administrativ toate *„procesele și cererile privind acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire, precum și cele privind executarea, anularea, nulitatea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor”.*

68. Prin norma tranzitorie, cuprinsă în art. 69 alin. (2) din același act normativ, se statua, în principiu, că *„Dispozițiile prezentei legi se aplică numai contestațiilor/cererilor/plângerilor formulate după intrarea ei în vigoare”.*

69. Ulterior, prin art. II din Legea nr. 212/2018 a fost modificat art. 53 din Legea nr. 101/2016, competența fiind scindată între instanțele civile și cele de contencios administrativ. Astfel, prin art. 53 alin. (1¹) din Legea nr. 101/2016, astfel cum a fost introdus prin Legea nr. 212/2018, competența de judecare a proceselor și cererilor care decurg din executarea contractelor administrative a fost stabilită în favoarea instanțelor civile, în timp ce instanțele de contencios administrativ au rămas competente, conform art. 53 alin. (1) din același act normativ, doar în ceea ce privește *„procesele și cererile privind acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire, precum și cele privind anularea sau nulitatea contractelor”.*

70. Art. 53 alin. (1¹) din Legea nr. 101/2016 a suferit o nouă modificare prin art. III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/2022, care a dat în competența instanțelor civile *„litigiile și cererile care decurg din executarea contractelor administrative și cele care decurg din rezilierea, rezoluțiunea, denunțarea unilaterală sau încetarea anticipată a contractelor de achiziție publică din motive independente de autoritatea contractantă”.*

71. În fine, modificarea care a creat dificultăți de interpretare a fost operată prin Legea nr. 208/2022. Prin art. IV pct. 1 din Legea nr. 208/2022 a fost modificat art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016, fiind date în competența instanțelor de contencios administrativ, prin completuri specializate în achiziții publice, *„procesele și cererile privind acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire, precum și cele privind executarea, anularea, nulitatea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor”.*

72. Legiuitorul nu a procedat însă cu această ocazie și la abrogarea sau modificarea art. 53 alin. (1¹) din același act normativ, astfel încât, după modificarea survenită prin Legea nr. 208/2022, procesele și cererile privind executarea contractelor s-au regăsit și la alin. (1), și la alin. (1¹) ale art. 53 din Legea nr. 101/2016.

73. Această necorelare legislativă nu a ridicat însă probleme de interpretare și nu a generat practică neunitară, instanțele dând prevalență intenției legiuitorului de modificare a competenței în ceea ce privește litigiile decurgând din executarea contractelor de achiziții publice. S-a reținut că este relevantă intenția legiuitorului exprimată la momentul aprobării spre dezbatere a modificării art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016. Astfel, art. 53 alin. (1), forma modificată, a fost introdus în procesul legislativ prin amendamentul de la pct. 53

din anexa I a Raportului comun asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice, Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, Legii nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, precum și a Legii nr. 101/2016, aprobat de Comisia pentru industrii și servicii și de Comisia juridică, de disciplină și imunități spre dezbateră pe fond, cu motivarea potrivit căreia: *„În vederea stabilirii unei abordări unitare atât în ce privește litigiile ce se nasc din executarea contractelor, cât și din contestarea actelor administrative emise de autoritățile/entitățile contractante cu privire la modul de îndeplinire a obligațiilor contractuale, este necesară stabilirea competenței de soluționare în sarcina completurilor specializate în cadrul secției de contencios administrativ”*.

74. Practica neunitară pentru care a fost formulată prezenta sesizare a fost generată de interpretarea normei tranzitorii cuprinse în art. V alin. (3) din Legea nr. 208/2022, potrivit căreia *„Prevederile prezentei legi se aplică procedurilor de atribuire inițiate după data intrării sale în vigoare”*. Pornind de la faptul că legiuitorul nu face nicio distincție, într-o primă orientare jurisprudențială s-a apreciat că această normă tranzitorie se referă și la modalitatea de aplicare a modificărilor aduse procedurii de soluționare a litigiilor, relevantă pentru stabilirea modului de aplicare în timp a acestor modificări fiind considerată data inițierii procedurii de achiziție publică. Într-o altă orientare jurisprudențială s-a apreciat că norma tranzitorie cuprinsă în art. V din Legea nr. 208/2022 privește doar modificările aduse normelor privind procedurile de atribuire, iar în ceea ce privește modificările aduse procedurii de soluționare a litigiilor rămân aplicabile prevederile generale cuprinse în art. 24 din Codul de procedură civilă, relevantă fiind în acest caz data sesizării instanței de judecată.

75. Înalta Curte reține că cea de a doua interpretare este în litera și în spiritul legii, pentru considerentele ce vor fi redată în continuare.

76. Este adevărat că, deși Legea nr. 208/2022 aduce modificări atât Legii nr. 98/2016, Legii nr. 99/2016 și Legii nr. 100/2016, care conțin, preponderent, norme de drept substanțial, cât și Legii nr. 101/2016, care conține, preponderent, norme procedurale referitoare la căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, norma tranzitorie cuprinsă în art. V din Legea nr. 208/2022 nu distinge între aceste două categorii de norme.

77. Cu toate acestea, în speță, nu se poate face aplicarea principiului potrivit căruia *„unde legiuitorul nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă”*. Aceasta întrucât, deși nu există o distincție explicită, totuși, din modul de formulare a legii rezultă că norma tranzitorie privește doar modificările aduse normelor susceptibile să se aplice unor proceduri de atribuire, fiind configurat, în acest mod, domeniul de aplicare a normei tranzitorii. Or, etapa executării unui contract administrativ se situează ulterior procedurilor de atribuire a respectivului contract, astfel încât normele care reglementează procedura de soluționare a litigiilor născute în această etapă nu sunt susceptibile a fi aplicate unor proceduri de achiziții publice și, în consecință, nu intră în domeniul de aplicare a normei tranzitorii cuprinse în art. V din Legea nr. 208/2022.

78. În cazul acestor norme rămâne aplicabilă regula generală cuprinsă în art. 24 din Codul de procedură civilă, potrivit căruia *„Dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acesteia în vigoare”*.

79. Într-o exprimare riguroasă, dacă legiuitorul ar fi dorit, într-adevăr, să deroge de la norma generală în privința modificărilor aduse normelor procedurale cuprinse în Legea nr. 101/2016, ar fi trebuit să precizeze că modificările operate

prin Legea nr. 208/2022 se aplică procedurilor de atribuire începute după intrarea în vigoare a acestei legi, *precum și proceselor și cererilor referitoare la contracte atribuite în baza unor proceduri inițiate după intrarea sa în vigoare*.

80. Faptul că legiuitorul nu a dorit să se abată de la regulile generale în ceea ce privește aplicarea în timp a modificărilor aduse normelor procedurale este confirmat și de evoluția ulterioară a legislației. Astfel, prin Legea nr. 75/2023 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 26/2022 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul investițiilor publice au fost aduse noi modificări Legii nr. 101/2016. Între altele, a fost modificat art. 53 alin. (11) din Legea nr. 101/2016, în sensul că au fost date tot în competența instanțelor de contencios administrativ și *„litigiile și cererile care decurg din executarea contractelor administrative și cele care decurg din rezilierea, rezoluțiunea, denunțarea unilaterală sau încetarea anticipată a contractelor de achiziție publică din motive independente de autoritatea contractantă”* și, de asemenea, a fost reglementată calea de atac a apelului la instanța de contencios administrativ în ceea ce privește hotărârile pronunțate în primă instanță, în soluționarea *„litigiilor și cererilor privind acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire, precum și al celor privind executarea, anularea, nulitatea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor administrative”*, adică a litigiilor reglementate de art. 53 alin. (1).

81. În ceea ce privește modul de aplicare a acestor modificări se constată că nu există nicio prevedere derogatorie, ci, dimpotrivă, potrivit art. XI alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/2022, *„Prevederile art. III din prezenta ordonanță de urgență se aplică numai contestațiilor, cererilor sau plângerilor formulate, respectiv termenelor de introducere a acțiunii începute de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență”*. Or, dacă am interpreta art. V din Legea nr. 208/2022 în lumina principiului potrivit căruia *„unde legiuitorul nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă”*, ar rezulta că, în cazul unor litigii, ar putea fi aplicabile modificările aduse prin Legea nr. 75/2023, în considerarea faptului că cererea a fost înregistrată la instanță după intrarea în vigoare a acestei legi, dar să nu fie aplicabile modificările aduse anterior prin Legea nr. 208/2022, în considerarea faptului că litigiul se referă la un contract atribuit în urma unei proceduri inițiate înainte de intrarea în vigoare a acestei legi. Ar fi afectată, în acest caz, coerența legislativă, întrucât modificările operate prin Legea nr. 75/2023 au fost concepute de legiuitor prin raportare la modificările preexistente aduse Legii nr. 101/2016 și nu sunt susceptibile să se aplice independent de acestea. Este evident că, dacă legiuitorul ar fi avut în vedere o aplicare în timp a modificărilor aduse prin Legea nr. 208/2022 derogatorie de la dreptul comun, atunci ar fi reglementat și în Legea nr. 75/2023 o normă tranzitorie care să asigure compatibilitatea reglementărilor aplicabile în aceeași perioadă de timp.

82. În concluzie, având în vedere considerentele anterior expuse, în temeiul prevederilor art. 517 din Codul de procedură civilă, se va admite recursul în interesul legii, urmând a se stabili că, după intrarea în vigoare a modificării operate asupra art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016, prin Legea nr. 208/2022, competența de soluționare a litigiilor privind executarea contractelor de achiziții publice aparține secțiilor de contencios administrativ ale tribunalelor, indiferent de data la care s-a inițiat procedura de achiziție.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 53 alin. (1) și (1¹) din *Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor* și ale art. V alin. (3) din *Legea nr. 208/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice, Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, Legii nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, precum și a Legii nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor*, competența materială de soluționare a litigiilor privind executarea contractelor de achiziții publice înregistrate pe rolul instanțelor după intrarea în vigoare a modificărilor aduse Legii nr. 101/2016 prin *Legea nr. 208/2022*, respectiv după data de 10.09.2022, aparține secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 19 iunie 2023.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CORINA-ALINA CORBU

Magistrat-asistent,
Elena-Mădălina Ivănescu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concuririfp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

